

STYRET 2015

Formann: Dag H. Berg tlf. 90 97 35 39
c/o Fram Pb 8832 Youngstorget, 0028 Oslo
E-post: dayfram@yahoo.no

Nestformann Hans J Kristensen 46 95 02 05
Ramstadsokgtunet 7, 1900 Fetsund
E-post: hjkrist@broadpark.no

Styremedlem:

Tore Bjørkan, tlf 99 56 13 22
Rosenlundveien 13, 1406 Ski
E-post: tore.bjorkan@hotmail.com

Styremedlem:

Per Henrik Kvitblikk m 97 57 67 76
Haugerudhagan 80, 0673 Oslo
E-post: kvitblikkph@gmail.com

Styremedlem:

Bente Holmstad p p 67 13 27 93
Brenneveien 12 B, 1339 Vøyenenga m 92015671
E-post bente.holmstad@fagerborg.vgs.no

Styremedlem:

Martin Steiro m 95 87 96 46
Armauer Hansensgt.6, 0455 Oslo
E-post martinsteiro999@hotmail.com

Vara: Bodil Johansen tlf 97 51 53 63
Etterstadsøtta 87 A, 0660 Oslo
E-post: bodjohg@online.no

Vara:

Laila Davidsen, tlf 91 14 37 15
Biskop J. Nilssønsgt. 24, 0659 Oslo
E-post laila.davidsen@gmail.com

Arrangementskomité:

Hans J. Kristensen, tlf 46 95 02 05
Ellen Gro Kristoffersen, tlf 41 68 38 79
Han Tore Christensen tlf 95 83 36 60
Linn Gluggvasshaug, tlf 91 53 48 39
Oluf Danielsen tlf 99 36 85 47

Nordlands Trompet

Rigmor Eidem p 66 91 94 92
E-post: rigmor.eidem@online.no m 90 61 72 35
Ida Furnes Lauveng m 47 84 30 81
E-post: i.fulau@gmail.com

Nordlændingernes Forenings adresse:

Postboks 2645, St. Hanshaugen, 0131 Oslo
Bankkonto.nr : 1503.47.65070 DnB

"Å eg minnest"

Kr 350,-levert, kr 420,- m/post
Overføres kto 1503.47.65070

Returadresse:
Nordlændingernes Forening
Postboks 2645 St Hanshaugen, 0131 Oslo

SANGKORETS STYRE

Leder: Kari Støren m 98 68 12 81
Hovseterveien 98, 0768 Oslo
e-post: karistrn@gmail.com
Nestleder: Yngvar Gundersen p 22 22 98 92
Eltonveien 20 A, 0586 Oslo
E-post: yngvar.gundersen@ffi.no
Sekretær: Arvid Gramstad m 93 41 86 01
Liakollveien 26B, 1259 Oslo
E-post: arvidgramstad@gmail.com
Kasserer: Sverre Shetelig
Dirigent: Dimitar Borissov

Koret har **øvelse** hver mandag kl 19.00-kl 21.30 i
Sinsen Kirke Lørenveien 13, 0585 Oslo

Bankgiro DnB 0540 08 46164
Hjemmeside: www.nfkor.no
e-post styret@nfkor.no

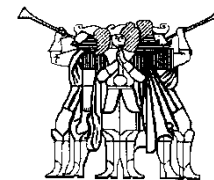
Koret er godkjent mottaker av
Grasrotandelen, orgnr 993 993 042
**Koret er et blandakor og ønsker nye
sangere velkommen!**

Kramboden**NFK:**

CD "Mjuke vinnja" kr 100,-
Kontakt: Martin Lind Steiro, 95 87 96 46
e-post: martinsteiro999@hotmail.com

Foreningen:

Platte Kåre Espolin Johnson "Nordlandsjekt"
Kr 300,-
Kassett 125 års jubileums konsert Kr 100,-
Pin:s Nordl. Forening's logo Kr 50,-
"Vær Hilset" bok 100 års jubileum kr 150,-
"Å eg minnest" bok 150 års jub. Kr 350/420
Kontakt: Rigmor Eidem tlf 66 91 94 92
E-post: rigmor.eidem@online.no

**NORDLANDS
TROMPET**

Organ for Nordlændingernes Forening

Stiftet 11. oktober 1862

20. årgang

Nr. 77

Juni 2015

**§ 1 Formål for Nordlændingernes
Forening er:**

1. Å samle kvinner og menn med interesse for Nord-Norge
2. Å virke for Nord-Norske interesser og utbre kjennskap til vår nordlige landsdel

*"Der fer gammelnaustet". St. Hans bålet i Gaunesvika. En flott kveld.
Stort bål, mange glade mennesker, mye spising. 22.06.2015. F. R Eidem*

Formannen har ordet. Juni 2015

Gode nordlending

Det er no vorten sumar og dei fleste held vel på med å bu seg på ferie og vonlegvis ei reisa. Mange legg vegen nordover til heimbygdi og røtterne sine.

Men me må ikkje gløyam at etter sumar kjem haust. Til hausten skal Nordlændingernes Forening skipa til dei tradisjonelle tilstellingane Kulturaften og Boknafiskaften.

Datoane er fastsette, men dei nærare opplegget rundt Kulturaften vert fastsett og kunngjort for medlemene på seinsumaren (rundt midten av august). Diverre vart det i år ikkje tid og høve for båtturen til Oscarsborg, som me hadde von om i vinter. Kann henda vert dei føredragi som ein hadde planlagt i samband med denne båtturen, ein del av Kulturaften i oktober. Det fær me sjå i august når detaljplanane vert fastsette.

Med von om godt ver for stor og liten, ynskjer eg dykk alle ein god sumar.

Vensam helsing

Dag Berg
formann

Redaktøren har ordet: Takk for bidrag til: Jakob Leirskar, Victoria Abelsen, tante Åshild, Hans Jakob Kristensen, Fredrikke, Truls Eidem, undertegnede

Nordlændingernes Forening i Oslo
Postboks 2645 St. Hanshaugen, 0131 Oslo
www.nordlaendingernes-forening.no
www.bblag.no
www.nfkor.no
Kontakt: Rigmor Eidem, 66919492, 906 17 235

Nordlands Trompet
Rigmor Eidem, 906 17 235
rigmor.eidem@online.no
Ida Furnes Lauveng, 478 43 081
i.fulau@gmail.com
e-post: rigmor.eidem@online.no

Petter Dass' og Fredrikke Tønder-Olsens Stipendiefond

Statuttene er gjengitt i sin helhet i "Nordlands Trompet" nr. 4, og formåls-paragrafen for Fredrikke Tønder Olsens Legat har følgende ordlyd:

"Fondet har til formål å gi økonomisk støtte til utdanning for unge piker født og oppvokst i Nordland. Stipendiene gis til utdanning ved yrkesskoler, høyskoler, universiteter og til kunstnerisk utdanning."

Formålsparagrafen for Petter Dass' Stipendiefond har følgende ordlyd:

"Fondet har til formål å gi økonomisk støtte til studenter fra Nord-Norge til studium ved høyskoler og universiteter."

Søknadsfrist for 2015 går ut 1.nov i år.. Legatstyret behandler innkomne søknader og resultater ned navn på som får stipend, vil foreligge i januar/februar 2016. Søknader sendes til Rigmor Eidem, Fagerveien 6, 1454 Fagerstrand, e-post: rigmor.eidem@online.no

Arrangementer Høst 2015

Nordlændingernes Forening

Onsdag 7.. oktober 2015

Kulturaften, sted ikke bestemt

Lørdag 7. november

Boknafiskaften, Engebret

Nordlændingernes Forenings Kor

Se egen hjemmeside

Kjære alle medlemmer. Husk å logge dere inn på www.facebook.com

Grasrotandelen, Nordlændingernes Forening org.nr: 983 712 673
Kjøper du en 5-ukers lotto, så støtter du Foreningen. Enkelt og fint

Til dere som ikke har betalt kontingenten for 2015: Det er sikkert bare en forglemmelse. Vi vil så gjerne ha dere alle som medlemmer.

På opplevelsestur til GLOMFJORD, søndag 14. juni 2015

Minnesmerke Operasjon Muskedunder. Foto Ragnhild Evjen

Min venninne Ragnhild og jeg ville på tur til Glomfjord. Målet var den tøffe Fykantrappen til toppen av fjellet for å nyte utsikta. Vi kom bare til hengebrua Fykantrappa blir senere i sommer På veien dit så vi oss rundt alle steder. Ved Glomfjord Kraftverk står minnesmerket over Operasjon Muskedunder sept 1942 de alliertes sabotasjeaksjon for å stoppe okupasjonsmaktens produksjon av aluminium.

En veldig dramatisk aksjon, med tap av flere menneskeliv. En fin tur. Vi kommer igjen. 30.06.2015. Rigmor Eidem

Hengebrua, på vei til Fykantrappa. Foto Rigmor Eidem

Arvestriden som fulgte etter Fredrikke Tønder-Olsen død

Fondsstyret er valgt til å disponere «Petter Dass' og Fredrikke Tønder-Olsens Stipendiefond» – til utdanning av unge kvinner og menn fra Nord-Norge. Fondets grunnkapital var ved årsmøtet i fjor (7/2 2014) kr. 1.383.055.- og er for tiden plassert i Pareto Bank. Brorparten av disse pengene stammer fra Fredrikke Tønder-Olsen – stifteren av Kristiania Visergutkontor. Det som er mindre kjent – er - at hennes kongstanke om å opprette et legat til utdanning av unge piker fra Nordland - hadde en meget trang og langvarig fødsel. Det skulle ta 17 år fra hennes testamente ble skrevet – til legatet var formelt i orden. Det berodde på flere forhold. Forutsetningen var at firmaet skulle drives i 10 år etter Fredrikkes død. Imens var store deler av formuen bundet opp i fast eiendom. Okkupasjonen (1940 – 1945) gjorde sitt til forsinkelsen. Og sist men ikke minst: arvestriden som oppstod om fordelingen av hennes store formue.

Avduking Fredrikke Tønder-Olsens bauta. A Brox

Fredrikke Tønder-Olsen døde 1931. Hun var en meget velholden dame – som bl.a. eide flere bygårder – så som Pilestredet 1, Pilestredet 12, Rosenkrantz plass 4, Apoteker gt. 9, Kirkegårds gt. 10 og Bårdsetbakken (feriested på

Ringsaker). Allerede i 1929 opprettet hun et testamente, som omfatter mange forskjellige forhold. Hun var en raus dame. En rekke personer tilgodeses med årlige utbetalinger – så lenge de levde, andre fikk en engangssum - varierende fra kr. 1,000.- til kr. 10,000.-. «De tunghørtes Vel» ble tilgodesett med kr. 25,000.-.

«Alt hvad jeg iøvrig eier ved min død, skal med nedenstående fastsatte undtagelser og under iakttagelse av nedenstående regler tilfalde et legat som bærer mitt navn».

Det vil føre for langt å referere alle punkter i testamentet – men jeg tar med følgende: «og den samlede formuesmasse som legatet derved får, skal av eksekutorene overleveres styret for Peter Dass' stipendiefond, for så vidt dette da vil overta forvaltningen og anvendelsen av midlene efter nedenfor stående regler». Hertil kommer at legatet er opprettet «til utdanning av unge piker fra Nordland fylke» - enn videre at «Fortrinnsberettiget er medlemmer (unge piker) av legatstifterens slekt til og med 4. ledd, regnet fra legatstifterens foreldre ...».

Forutsetningen var at Kristiania Visergutkontor «skulle drives i 10 år etter hennes død, og at eksekutorene i boet, når boforvaltningen var omme, skulde overlevere legatkapitalen til det samme styre som forvalter Peter Dass's stipendiefond og utdeler stipendier av det». Men det skulle vise seg at testamentet fra 1929 -- og et påstått (Martha Weberg) nytt testamente fra 1930 («som er forkommet», dvs. tapt) var egnet til advokatmat. Det ble rettsak – som via Oslo Byrett (1933) endte i Høyesterett (1934). Det gjaldt fremfor alt eiendomsretten til Pilestredet 1 – som ifølge Martha Weberg (en av tre personer som bestyrte Kristiania Visergutkontor) skulle tilfalle henne. «Muligens stod der: Utgiveren av «Norges Kvinder» fru Martha Mathiessen Weberg»- ifølge vitne. Her var det duket for uenighet. Legatet kunne være skadelidende – og Styret i Peter Dass' Stipendiefond ved apoteker O. Chr. Owe var med som ankende part til Høyesterett. Det ble fremholdt at «De ankende parter vil gjøre gjeldende, at eiendommen Pilestredet 1 i henhold til frk. Tønder-Olsens testament av 6. april 1929 skal tilfalde det legat som er anordnet ved dette testament».

Det er verdt å nevne at Styret i Fredrikke Tønder-Olsens Legat ved formann apoteker Owe - også anla sak mot Oslo Kommune i 1941. Oslo kommune hadde beregnet skatt (kr. 43,697.-) på fortjenesten ved salg av bygårdene – noe Styret mente var urettmessig – siden

Hilsen fra Victoria Abelsen, mottaker av stipend fra PetterDass' og Fredrikke Tønder-Olsens Stipendiefond. 2014

Prosjektet fikk tittelen "Tre bygningstyper til fiskeindustrien i Nord-Norge" og ble godt mottatt av sensorene. Etter at jeg ble ferdig så jobbet jeg for Eriksen Skajaa Arkitekter hvor jeg undersøkte bokkvaliteten ved norske asylmottak. Arbeidsperioden ble avsluttet med en workshop på SINTEF Byggforsk hvor jeg holdt en presentasjon etterfulgt av gruppeoppgaver til de oppmøtte, som bestod av folk fra UDI, asylmottak, forskere, arkitekter, psykologer osv.

Victoria Abelsen. Foto fra IT

Nå er jeg i København hvor jeg søker jobb igjen. Skal ha et møte med et arkitektkontor her, som jeg har hatt jobbintervju hos tidligere i år. Det blir spennende!

Takk for støtten jeg fikk, det kom godt med da masteroppgaven min bestod av mye modellarbeide, utgifter til print og utstyr og flyreiser til Nord-Norge.

Med vennlig hilsen
Victoria 08.06.2015

PS. 11.06.2015: Victoria har fått jobb i København, men for Norge. Hun jobber hos D&W, Dissing+Weitling. Se www.dw.dk/langeline.

Gratulerer Victoria Hilsen mamma Guri

GLASSBRÅTTET.

Lekestua nedmed fjæra var berre to fjøle oppå steinan.
 Det blei et lite hus vi hadde skattan våres i.
 Fine skjell, gamle julekort, steina og glassbrått.
 En hankelaus kopp, ei fløtemugga med hakk i
 og ei brun medisinflaska.
 Litt av barberspeiln til far min-
 og der aller finaste-
 et glassbrått av den blåe sukkerskåla til mor mi.
 Vi holdte det blåe glasset opp mot sola,
 og lyset blei så rart å se på.
 Ei jente ville bytte til seg det fine glassbråttet
 mot ei parfymeflaske.
 Men ei blank lita flaske var ingenting
 imot det blåe glassbråttet mitt.
 Vi kunne jo se heile verden i sol og regn og blått lys.
 En blå verden kan aldri byttes bort.

Tante Åshild

Arnfinn og Arna på Hamsunsenteret. 2011. F Moen

fortjenesten gjaldt legatmidler. Styret fikk ikke medhold i retten. Advokatutgiftene ble dekket av boet – og ble ikke belastet Styret (Nordlendingernes Forening).

I brev fra 1944 skriver høiesterettsadvokat O Solnørdal til Hr. Riksadvokat Haakon Sund at «Bobehandlingen er ikke helt avsluttet og

Fredrikke Tønder-Olsens bauta
 Løkta 6.9.2014. Foto Aina Brox

legatets størrelse kan derfor ikke nøyaktig opgis. Den vil avhenge bl.a. av utfallet av en skattesak. Men legatet vil bli på minst kr. 400,000.- «. Ved sluttoppgjøret i Fredrikke Tønder-Olsens dødsbo ble legatets kapital, januar 1945, på ca. kr. 371,000.- (dvs. ca. kr. 9.300,000.- i 2011-kroner).

Først 8. mars 1946 stadfester Det Kongelige Departement for Sociale Saker – opprettelsen av «Fredrikke Tønder-Olsens Legat». Dermed kunne Styret i Petter Dass's Stipendiefond begynne å dele ut stipendier til unge piker fra Nordland. Det ble også pålagt Styret vedvarende hver måned å oversende Paul Tønder Olsen, Mosjøen kr. 50.- - enn videre hvert

kvartal å oversende kr. 250.- til Ruth Valle Havig, Hærøyholmen (ref. brev fra høiesterettsadvokat Solnørdal til Hr. Riksadvokat Sund 1943).

Utvilsomt har fondet - som bærer Fredrikke Tønder-Olsens navn - vært til stor hjelp for mange unge piker fra Nordland. Nordlendingernes Forening har gjennom fondsstyret hatt den glede å administrere fondet. I inneværende år vil det bli delt ut 7 stipendier á kr. 4,000.- - tils. kr. 28,000.-.

Jakob Leirskar

Fredrikke Tønder-Olsen, 1856-1931,

var ikke bare forretningskvinne, hun skrev også dikt:

Liljekonvaller

Liljekonvaller de søte små
gjemt i ly bag skovens grønne
som titter fram bag græs og straa
Herregud hvor der er skjønne!

Det var en dag jeg gikk her hjemme
led og kjed av byens larm
ingen kjærlik vennestemme
jeg følte meg så fattig arm.

Jeg længtet du blant gran og birke
længtet efter fred og ro
skoven er min kjære kirke
som alltid gir meg haab og tro.

Dær jeg lå under bakkeheldet
godt i ly for den friske bris
følte jeg mig saa oveervældet
og maatte juble naturens pris.

Thi rundt omkring meg skovens
børn
saa liljeren og englehvid
tittet fram bag hæk og tjørn
og til mig vinked kom hid, kom
hid.

Jeg blev saa freidig, lett og glad
maaskje at her jeg lykken finder
i hver en blomst jeg knyttet glad
mit haab: Fred du mig bringer.

Liljekonvaller de søde smaa
gjemt i ly bag skovens grønne
som titter fram bag græs og straa
Herregud hvor de er skjønne.

Liljekonvaller. Foto Rigmor Eidem

Steinar Aas Å eg Minnest – Regionsbyggere i hovedstaden

Bakgrunnen til foreningen inneholder bla gjennombrudd i statusnivå, landsdelen ble hevet spesielt på 1960 tallet. Bla var trontalen 1962 et vendepunkt da det påpekt behov for universitet i nordnorge. 100 års Jubileet i 1962 falt sammen med første driftsår på Nordlandsbanen. Generaldirektøren i NSB hadde direkte kontakt med foreningen, NSB ville gi foreningen lønn for strevet. Forfatteren Tove Nilsen's Skyskraperengler skildret tiden etter krigen og samme tidsperiode endret den sosiale profilen i foreningen. Utviklingen i landsdelen og foreningen henger tett sammen. Oslo hadde avgjørelser som måtte påvirkes. Les om nettverksbygging og koblinger til investorer og offentlige kontorer som ledet frem til dagens nordnorske virkelighet. En viktig del av historien som er verdt å kjenne til. Les også om det aktive koret som bærer den kulturelle delen av foreningen.

Hans Jørgen Kristensen, 10.06.2015

Å eg minnest

Historien om Nord-Norge og Nordlændernes Forening gjennom 150 år. Den er skrevet av Steinar Aas, i samarbeid med Nordlændernes Forening. Historien er fengslende og godt skrevet. Der er mange fine bilder. Den er en glede å lese.

Boka koster kr 350,- og kan leveres i Oslo-området. Den kan også sendes i posten, over hele landet, med kr 70,- i porto i tillegg. Den er enkel å bestille ved å overføre kr 350,- eller kr 420,- til: kto 8998.09.00224, Nordlændernes Forening Postboks 2645 St.Hanshaugen, 0131 Oslo

Ta kontakt med Rigmor Eidem, tlf 906 17 235 e-post: rigmor.eidem@online.no